

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

w ZSO nr 14 w Gliwicach (WSDZ)

(dla oddziałów przedszkolnych i szkoły podstawowej klas 0–VIII)

§ 1. Podstawa prawna

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego opracowano na podstawie:– ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (art. 26a),– Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325),– Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2026 poz. 73).

§ 2. Definicja i założenia WSDZ

1. WSDZ stanowi ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez szkołę w celu wspierania dzieci i uczniów w rozpoznawaniu zainteresowań, predyspozycji oraz podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.
2. System obejmuje działania skierowane do:
 - dzieci i uczniów,
 - –rodziców/opiekunów prawnych,
 - –nauczycieli.
3. Doradztwo zawodowe ma charakter procesowy i jest realizowane przez cały okres edukacji.
4. Doradztwo zawodowe uwzględnia wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz rozwijanie kompetencji przyszłości.

§ 3. Cele WSDZ

Cel główny:

Przygotowanie uczniów do świadomego, odpowiedzialnego i trafego wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rozwoju ucznia poprzez poznawanie siebie, swoich możliwości i ograniczeń.
2. Przygotowanie do świadomego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
3. Kształtowanie postawy aktywnej i odpowiedzialnej wobec pracy.
4. Rozwijanie kompetencji kluczowych oraz kompetencji przyszłości, w szczególności:
 - kompetencji cyfrowych,
 - krytycznego myślenia,
 - kreatywności,
 - umiejętności pracy zespołowej,
 - adaptacji do zmian.
5. Wzmacnianie motywacji do nauki i uczenia się przez całe życie.

§ 4. Adresaci działań

Adresatami działań są:

1. dzieci w oddziałach przedszkolnych (klasa 0),
2. uczniowie klas I–VIII,
3. rodzice/opiekunowie prawni,
4. nauczyciele i specjaliści.

§ 5. Realizatorzy WSDZ i ich zadania

1. Dyrektor szkoły

- organizuje i nadzoruje realizację WSDZ,
- zapewnia warunki do realizacji działań doradczych,

- wspiera współpracę z instytucjami.

2. Doradca zawodowy-

- koordynuje działania WSDZ,
- prowadzi zajęcia i konsultacje,
- diagnozuje potrzeby uczniów,
- współpracuje z nauczycielami i rodzicami,
- analizuje rynek pracy i prognozy zawodów.

3. Nauczyciele i wychowawcy-

- realizują treści doradztwa zawodowego,
- wspierają rozwój uczniów,
- współpracują z doradcą zawodowym.

4. Rodzice-

- wspierają ucznia w podejmowaniu decyzji,
- uczestniczą w działaniach szkoły,
- współpracują z nauczycielami.

5. Pedagog szkolny i psycholog szkolny-

- wspierają uczniów w rozpoznawaniu ich mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień oraz predyspozycji zawodowych,
- prowadzą działania diagnostyczne dotyczące potrzeb uczniów w zakresie planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- udzielają indywidualnych konsultacji uczniom i rodzicom,
- współpracują z doradcą zawodowym, wychowawcami oraz nauczycielami w zakresie planowania działań doradczych,

- wspierają uczniów znajdujących się w sytuacjach kryzysowych lub wymagających dodatkowego wsparcia przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych,
- uczestniczą w realizacji działań wynikających z programu realizacji doradztwa zawodowego.

6. Pedagog specjalny-

- wspiera uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- współpracuje z zespołem nauczycieli i specjalistów przy dostosowywaniu działań doradczych do możliwości ucznia,
- uwzględnia wyniki oceny funkcjonalnej oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych ucznia,
- wspiera rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie planowania dalszej edukacji dziecka,
- współpracuje z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami wspierającymi ucznia.

§ 6. Etapy realizacji doradztwa zawodowego

1. Oddziały przedszkolne (klasa 0) – preorientacja zawodowa

- poznawanie zawodów poprzez zabawę
- rozwijanie zainteresowań i aktywności
- kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy

2. Klasy I–VI – orientacja zawodowa

- poznawanie własnych zasobów
- poznawanie zawodów i rynku pracy

- rozwijanie zainteresowań i talentów
- kształtowanie nawyków uczenia się

3. Klasy VII–VIII – doradztwo zawodowe

- analiza predyspozycji i możliwości
- poznanie systemu edukacji i rynku pracy
- przygotowanie do wyboru szkoły
- planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej

Działania doradcze realizowane są w sposób dostosowany do etapu edukacyjnego ucznia. Działania mają charakter ciągły i progresywny, co oznacza stopniowe pogłębianie wiedzy i umiejętności ucznia.

W klasach VII–VIII szkoły podstawowej realizuje się zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w wymiarze **minimum 10 godzin w cyklu kształcenia**, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego.

Zajęcia te są prowadzone przez nauczyciela posiadającego kwalifikacje do prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego lub innego wyznaczonego przez dyrektora szkoły nauczyciela oraz podlegają dokumentowaniu w dzienniku lekcyjnym.

§ 7. Formy i metody realizacji

Doradztwo zawodowe realizowane jest poprzez:

1. zajęcia edukacyjne,
2. zajęcia z wychowawcą,
3. zajęcia z doradztwa zawodowego (klasy VII–VIII),
4. warsztaty i projekty edukacyjne,
5. spotkania z przedstawicielami zawodów,

6. wizyty zawodoznawcze i wycieczki,
7. zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
8. działania w świetlicy i bibliotece szkolnej,
9. konsultacje indywidualne,
10. **wykorzystanie narzędzi cyfrowych, w tym:**

- platform edukacyjnych,
- ogólnopolskich baz zawodów,
- testów predyspozycji zawodowych online,
- narzędzi komunikacji z uczniami i rodzicami.

§ 8. Treści programowe

Treści programowe realizowane są zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji w sprawie doradztwa zawodowego i są dostosowane do etapu edukacyjnego uczniów.

Klasy I–III

Realizacja obejmuje rozwijanie zainteresowań uczniów, poznawanie własnych mocnych stron, pierwsze poznawanie świata zawodów, znaczenia pracy oraz kształtowanie umiejętności planowania prostych działań.

Klasy IV–VI

Działania koncentrują się na poznawaniu własnych zasobów, rozwijaniu kompetencji społecznych, poznawaniu grup zawodów, rynku pracy, znaczenia uczenia się przez całe życie oraz planowaniu własnego rozwoju.

Klasy VII–VIII

Realizacja obejmuje diagnozę predyspozycji zawodowych, analizę rynku pracy, poznawanie oferty szkół ponadpodstawowych, planowanie ścieżki edukacyjno-

zawodowej oraz przygotowanie ucznia do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych.

Realizacja obejmuje cztery obszary:

- Poznawanie siebie
- Świat zawodów i rynek pracy
- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
- Planowanie własnego rozwoju.

DOSTĘPNOŚĆ DZIAŁAŃ DORADCZYCH- Szkoła zapewnia dostępność działań doradczych wszystkim uczniom, w tym uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W razie potrzeby działania dostosowywane są do indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniach, opiniach oraz wynikach oceny funkcjonalnej.

§ 9 Metody i formy pracy

- zajęcia aktywizujące,
- projekty edukacyjne,
- warsztaty,
- konsultacje,
- działania cyfrowe
- wizyty zawodoznawcze,
- wycieczki edukacyjne,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- wykorzystanie platform edukacyjnych oraz nowoczesnych narzędzi cyfrowych,

- wykorzystanie narzędzi opartych na sztucznej inteligencji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego.

§ 10. Współpraca z otoczeniem

Szkoła współpracuje z:

- pracodawcami,
- szkołami ponadpodstawowymi,
- poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- instytucjami rynku pracy,
- organizacjami i fundacjami.

Współpraca obejmuje również:

- udział pracodawców w planowaniu i realizacji działań doradztwa zawodowego,
- współtworzenie programów doradczych,
- organizowanie warsztatów i wydarzeń edukacyjnych z udziałem uczniów i rodziców.

§ 11. Działania skierowane do rodziców

1. Organizowanie spotkań informacyjnych.
2. Konsultacje indywidualne.
3. Udostępnianie informacji o systemie edukacji i rynku pracy.
4. Włączanie rodziców w działania szkoły, w tym udział w warsztatach i wydarzeniach wspierających planowanie ścieżki kariery uczniów.

§ 12. Program roczny

1. Na każdy rok szkolny opracowuje się program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.
2. Program roczny stanowi dokument, który określa zaplanowaną szczegółową organizację działań doradczych w danym roku szkolnym.
3. Program roczny określa w szczególności:
 - tematykę działań z zakresu doradztwa zawodowego, uwzględniającą treści programowe określone w przepisach prawa oświatowego,
 - oddziały (klasy), których dotyczą zaplanowane działania,
 - metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach,
 - osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań,
 - podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.
4. Program roczny opracowuje doradca zawodowy lub wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel.
5. Program roczny uwzględnia:
 - potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli,
 - specyfikę szkoły oraz lokalnego lub regionalnego rynku pracy.
6. Program roczny zatwierdza dyrektor szkoły do dnia 30 września każdego roku szkolnego, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

§ 13. Monitorowanie i ewaluacja

1. Ewaluacja obejmuje:

- ankiety uczniów, rodziców i nauczycieli,
- analizę realizacji działań,
- wnioski do dalszej pracy.

2. Wyniki ewaluacji służą modyfikacji działań w kolejnych latach.

§ 14. Dokumentowanie

Realizacja WSDZ dokumentowana jest poprzez:

- wpisy w dziennikach,
- program roczny,
- sprawozdania i raporty
- wyniki ewaluacji

Informacja o udziale ucznia w zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego nie podlega wpisowi na świadectwie szkolnym promocyjnym ani świadectwie ukończenia szkoły, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego.

§ 15. Monitorowanie losów absolwentów

W miarę możliwości organizacyjnych szkoła prowadzi działania związane z monitorowaniem dalszych losów edukacyjnych swoich absolwentów.

§ 16. Kształtowanie kompetencji przyszłości

W ramach realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego szkoła wspiera rozwój kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie edukacji i pracy.

Szczególny nacisk położony jest na rozwijanie: umiejętności współpracy, skutecznej komunikacji, kreatywności, przedsiębiorczości, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, kompetencji cyfrowych, odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji, samodzielności, odpowiedzialności, odporności psychicznej, umiejętności uczenia się przez całe życie, elastyczności i gotowości do zmian na rynku pracy.

§ 17. Wykorzystanie nowoczesnych technologii

W realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego szkoła wykorzystuje nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne wspierające proces planowania kariery edukacyjno-zawodowej.

Uczniowie rozwijają umiejętność świadomego wyszukiwania, analizowania i krytycznej oceny informacji dotyczących rynku pracy, zawodów oraz systemu edukacji, z wykorzystaniem dostępnych narzędzi cyfrowych, w tym rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji. Wszystkie działania realizowane są z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego, ochrony danych osobowych oraz odpowiedzialnego korzystania z technologii.

§ 18. Postanowienia końcowe

1. WSDZ stanowi integralną część statutu szkoły.
2. System podlega aktualizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego stanowi strategiczny element funkcjonowania szkoły, którego celem jest kompleksowe przygotowanie ucznia do świadomego i odpowiedzialnego planowania własnej przyszłości edukacyjnej, zawodowej oraz społecznej.

Realizacja WSDZ wykracza poza przekazywanie informacji o zawodach i szkołach ponadpodstawowych. System koncentruje się przede wszystkim na

rozwijaniu potencjału ucznia, budowaniu poczucia sprawczości, odpowiedzialności za własny rozwój oraz kształtowaniu kompetencji umożliwiających funkcjonowanie w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Współczesny rynek pracy podlega nieustannym przemianom wynikającym z rozwoju nowych technologii, cyfryzacji, automatyzacji procesów oraz postępującego wykorzystania sztucznej inteligencji. Coraz większego znaczenia nabierają umiejętność uczenia się przez całe życie, elastyczność, gotowość do zmian, współpraca, kreatywność oraz odpowiedzialne korzystanie z technologii. WSDZ uwzględnia te wyzwania, przygotowując uczniów nie tylko do wyboru kolejnego etapu kształcenia, ale również do świadomego funkcjonowania w społeczeństwie i przyszłym życiu zawodowym.

Istotnym założeniem systemu jest indywidualizacja działań doradczych. Każdy uczeń posiada odmienny potencjał, zainteresowania, doświadczenia oraz potrzeby rozwojowe, dlatego działania realizowane w ramach WSDZ są dostosowywane do możliwości psychofizycznych uczniów, z uwzględnieniem ich mocnych stron, predyspozycji oraz aspiracji edukacyjnych i zawodowych.

Skuteczna realizacja WSDZ wymaga współpracy całej społeczności szkolnej. Dyrektor szkoły, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści, doradca zawodowy, rodzice oraz instytucje współpracujące tworzą spójny system wsparcia, którego nadrzędnym celem jest dobro ucznia oraz jego wszechstronny rozwój.

WSDZ pozostaje dokumentem otwartym i rozwojowym. Podlega systematycznej analizie, ewaluacji oraz aktualizacji w odpowiedzi na zmieniające się przepisy prawa, kierunki polityki oświatowej państwa, potrzeby uczniów oraz wyzwania współczesnego świata edukacji i rynku pracy. Dzięki temu stanowi narzędzie wspierające nie tylko realizację obowiązków szkoły, ale również budowanie nowoczesnej kultury doradztwa zawodowego opartej na partnerstwie, odpowiedzialności i świadomym planowaniu przyszłości.

Realizacja założeń Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego przyczynia się do tworzenia szkoły, która nie tylko przekazuje wiedzę, lecz przede wszystkim przygotowuje uczniów do podejmowania trafnych decyzji życiowych, odpowiedzialnego zarządzania własnym rozwojem oraz aktywnego uczestnictwa w zmieniającym się świecie edukacji, pracy i społeczeństwa.

Opracowała: Bożena Doluk – Michałowska, Donata Klimaszewska na podstawie Dziennika Ustaw.